
Tuberkulose-loven

[FRA ARKIVET](#)

JULIE DIDRIKSEN

julie.didriksen@tidsskriftet.no

Tidsskriftet

Den norske tuberkulose-loven ble vedtatt 8. mai 1900. Med noen endringer var den gjeldende helt til den ble erstattet av smittevernloven i januar 1995. I Tidsskriftet nr. 1/1901 kan vi lese at tuberkulose-loven fikk skryt av redaktøren i det franske tidsskriftet *Revue d'hygiène*. Ifølge han var man i Frankrike mest opptatt av at en slik type lov ville være et angrep på den individuelle frihet (Tidsskr Nor Lægeforen 1901; 21: 25–26).

La Miseria (1886), Cristóbal Rojas (1857–1890). I offentlig eie, via Wikimedia Commons

---

Tuberkuloseloven bedømt i Frankrige

I augustheftet af «*Revue d'hygiène*» har tidsskriftets redaktør, dr. *E. Vallin*, under henvisning til en artikel af prof. *A. Holst* i samme revues marshefte givet en redegjørelse for tuberkuloseloven *in extenso*. Med en henvisning til, at de nordeuropæiske lande altid har gaat i spidsen i kampen mod de smitsomme sygdommer, og en henpegen paa det held, hvormed lepra alt forhen er bekjæmpet i Norge, har, udtaler dr. V., dette land nu givet et nyt eksempel ved sin energiske kamp mod den tiltagende tuberkulose.

«Nordeuropæiske lande (har) altid gaat i spidsen i kampen mod de smitsomme sygdommer»

«Mens man i Frankrige snakker om (*fait des discours*) spørgsmaalet i lærde selskaber, stifter ligaer mod tuberkulose, men aldrig saa snart der bliver tale om et principielt uundværligt middel (nemlig obligatorisk anmeldelse) alle – læger som publikum – protesterer derimod som et angreb paa den individuelle frihed, saa vedtager man i Norge en streng lov, anvender den og adlyder den (*s'y soumet*). Det er et godt eksempel til efterligning. Det er interessant at se, hvorledes den nye lov forener profylaksens nødvendighed med individets ret og den rimelige hensyntagen til lægestandens kaldsrettigheder (*les susceptibilités légitimes de la profession médicale*).»

«Desværre er der under den almidelige opinion for tiden ringe udsigt til, at man i Frankrige vil følge det gode eksempel, som Norge har givet og som fortjente at efterfølges i det centrale Europa. En saadan lov vilde sandsynligvis blive kjølig modtaget hos os.»

«En saadan lov vilde sandsynligvis blive kjølig modtaget hos os»

Forfatteren omtaler ogsaa, at han i den rapport om spørgsmaalet om obligatorisk anmeldelse af smitsomme (*transmissibles*) sygdomme, som han i forening med generalsekretæren ved sidste store internationale hygieniske kongres, dr. A. J. Martin, har forelagt denne kongres, har troet at burde begrænse anmeldelsespligten for tuberkulose «til de tilfælde af sygdommen, der er forbunden med afsondringer (*tuberculose ouverte*), og hvor lægen som følge af særlige forhold (*en raison de conditions spéciales*) anser den syge som farlig for samfundet eller for sine omgivelser».

Dr. V. nævner et par illustrerende eksempler paa, hvorledes to ellers anatomisk lige tilfælde under forskellige «særlige forhold» bliver ganske forskellige med hensyn til smittefare.

Den italienske lov af 9de oktober 1889 anføres og kritiseres som mindre heldig, forsaavidt som den tvungne anmeldelse t. eks. er paalagt lægen i hospitaler, hvor det er lidet nødvendigt, mens loven intet nævner om fabrikker, butikker, verksteder etc.

Til slut omtaler forfatteren den paa sidste internationale hygieniske kongres i Paris 14de august 1900 med 75 af 82 tilstedeværende medlemmer fattede beslutning: «Tuberkulose, der er forbundet med afsondringer (*tuberculose ouverte*), maa opføres blant de smitsomme sygdomme, hvis anmeldelse er obligatorisk.»

Publisert: 27. desember 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0649
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 23. mars 2026.